

Editor: **ADRIAN ALEXANDRU** Ve know
EBRIS books

IEPURELE

crescător I.Alexandru

Editura își declină orice responsabilitate privind originea materialelor primite spre editare.

Responsabilitatea revine exclusiv autorului și/sau traducătorului.

© 2010, pentru această ediție, Editura ALEX ALEX 2001

Comenzi:

Editura Alex Alex 2001, tel/fax: 021/222.86.38

e-mail: alex.alex2001@gmail.com

web: www.carteline.ro

Această lucrare nu poate fi reprodusă, parțial sau integral, fără acordul scris al deținătorului de copyright (©).

Traducere: **Daniel Cain**

Redactor: **Bogdan Chircea**

Machetare: **SC ALEX 2000 SRL**

Coperta:

Editura **ALEX ALEX 2001**

B-dul Tudor Vladimirescu, nr. 31,
sector 5, București, ROMÂNIA

fedprint
tipografie

Tel.: 411.00.55; 411.47.76 fed@promo.ro

crescător I.Alexandru

Iepurele

Editura **ALEX ALEX & LETI PRESS**

București

CUPRINS

Cuvântul editorului	5
Generalități privind creșterea iepurilor de casă	7
Capitolul 1: Să facem cunoștință cu iepurele	11
1.1. Particularitățile biologice ale iepurilor de casă.....	11
1.2. Rasele de iepuri	14
1.2.1. Uriașul Belgian	14
1.2.2. Uriașul Alb	15
1.2.3. Iepurele alb nou-zeelandez	16
1.2.4. Iepurele de California	17
1.2.5. Iepurele roșu de Burgundia	17
1.2.6. Iepurele albastru de Viena	18
1.2.7. Iepurii imperiali	18
1.2.8. Iepurii pentru lână	19
1.3. Unele particularități ale iepurelui de casă	19
1.3.1. Pielea	19
1.3.2. Năpârlirea la iepuri	20
1.3.2.1. Năpârlirea de sezon	20
1.3.2.2. Năpârlirea de vârstă (juvenilă)	21
1.4. Principii de creștere și ameliorare	23
1.4.1. Exteriorul	23
1.4.1.1. Capul	24

1.4.1.2. Gâtul	24
1.4.1.3. Pieptul	25
1.4.1.4. Spatele și vertebrele	25
1.4.1.5. Crupa	25
1.4.1.6. Abdomenul	26
1.4.1.7. Labele	26
1.5. Învelișul de blană	26
1.6. Alegerea și selecția	29
1.6.1. Alegerea	29
1.6.2. Selecția	30
1.7. Controlul calităților productive ale iepurilor	31
1.8. Manipularea iepurilor	34
1.8.1. Prinderea iepurelui de ceafă	35
1.9. Transportul iepurelui	36
Capitolul 2: Ferma de iepuri	39
2.1. Alegerea locului pentru ferma de iepuri	39
2.2. Sisteme de creștere	40
2.3. Creșterea în cuști în spațiu deschis (sub cerul liber)	41
2.4. Nucleul principal și efectivul de animale	44
Capitolul 3: Reproducerea la iepure	49
3.1. Metode de înmulțire	49
3.2. Înmulțirea de rasă curată	49
3.3. Încrușișarea	51
3.3.1. Încrușișarea industrială	51
3.3.2. Încrușișarea pentru reproducție	52
3.3.3. Încrușișarea de înghițire/absorbție	52
3.3.4. Încrușișarea de variație	52
3.3.5. Vărsarea de sânge	53
3.4. Fecundarea, sarcina și nașterea	53
3.4.1. Fecundarea	54
3.4.2. Sarcina	56
3.4.3. Nașterea	58
3.5. Înțârcarea puilor	60

3.6. Determinarea sexului puilor de iepure	61
3.7. Numerotarea iepurilor	62
3.8. Bonitarea	63
Capitolul 4: Hrănirea iepurilor	64
4.1. Proteinele	65
4.2. Lipidele	66
4.3. Glucidele	66
4.4. Substanțele minerale	66
4.5. Vitaminele	67
4.6. Apa	68
4.7. Caracteristicile diferitelor feluri de furaje	69
4.7.1. Furajele concentrate	69
4.7.2. Furaje combinate	71
4.7.3. Furajele verzi	72
4.7.4. Furaje simple	73
4.7.5. Furajele suculente	73
4.8. Hrănirea diferitelor categorii de iepuri	75
4.8.1. Hrănirea iepurilor adulți	75
4.8.2. Hrănirea iepurilor în perioada reproducerii	76
4.8.3. Hrănirea femelelor gestante	77
4.8.4. Hrănirea femelelor în perioada de alăptare	78
4.8.5. Hrănirea puilor	78
4.9. Greșeli în hrănirea iepurilor – cauze și modalități de înlăturare	79
4.10. Prevenirea intoxicațiilor	81
4.10.1. Intoxicațiile cu nitrați și nitruți	82
4.10.2. Intoxicațiile cu ierbicide și pesticide	83
4.10.3. Intoxicațiile cu metale grele	84
4.10.4. Intoxicațiile cu adaosuri chimice din alimentație	84
4.10.5. Intoxicațiile cu mucegaiuri și ciuperci	85
4.10.6. Intoxicații cu plante otrăvitoare	87
Capitolul 5: Măsurile profilactice în ferma de iepuri	91
5.1. Boli netransmisibile	93

5.1.1. Boli generate de deficiențe în alimentație	93
5.1.1.1. Avitaminoza (lipsa de vitamine)	94
5.1.1.2. Creșterea neregulată a dinților	95
5.1.1.3. Îmbolnăviri ale stomacului și a intestinelor	95
5.1.1.4. Îmbolnăviri ale căilor respiratorii	96
5.1.1.5. Insolajile	97
5.1.1.6. Degerături	97
5.1.1.7. Rănile labelor	98
5.1.1.8. Conjunctivita	98
5.2. Boli infecțioase	99
5.2.1. Boala hemoragiei virale	99
5.2.2. Mixomatoza	100
5.2.3. Holera	101
5.3. Boli parazitare	102
5.3.1. Râia	102
5.4. Infestarea cu insecte parazite	103
5.5. Dezinsecția	104
5.6. Dezinsecția	106
5.7. Deratizarea	107
Capitolul 6: Valorificarea producției fermei de iepuri	109
6.1. Produsele obținute prin creșterea iepurilor de casă și piețele de desfacere	109
6.2. Produse obținute de la iepuri și prelucrarea lor primară/inițială	110
6.3. Sacrificarea, prelucrarea și ambalarea	111
6.4. Prelucrarea primară a pieilor	118
6.5. Lâna de iepure	126
6.6. Bălegarul de iepure	129
6.7. Prelucrarea pieilor de iepure pentru cojocărie în condiții casnice	129
6.8. Prelucrarea lânii de iepure în condiții casnice	133
6.9. Achiziționarea iepurilor ca material de reproducție sau nucleu de bază al fermei	136

6.9.1. Expertizarea iepurilor în vederea achiziționării	137
6.9.2. Aprecierea în funcție de rasă	138
6.9.3. Aprecierea în funcție de aspectul exterior și constituție	138
6.9.4. Aprecierea în funcție de greutate	138
6.9.5. Aprecierea iepurilor în funcție de fertilitate și calități materne	139
Capitolul 7: Rețete culinare pentru gurmanzi	142
Civet	144
Iepure à la française	144
Iepure cu măslină	145
Pulpă de iepure burgundă	145
Cotlete Chesterborough	145
Râble de lièvre	146
Ciorbă de iepure	146
Friptură de iepure la cuptor	146
Iepure fript la frigare	147
Friptură de iepure cu smântână	147
Mâncare rece de iepure cu măslină	148
Pateu de iepure	148
Iepure cu ciuperci	150
Bibliografie	151

Cartea pentru toți**S.C. ALEX-ALEX 2001****Calea Griviței, nr.158, sc.C, et.6, ap.22, sector 1, București****Telefon/fax: 021/222.86.38****e-mail: alex.alex2001@gmail.com****www.carteonline.ro**

Pentru comenzi mai mari de 5 ex. editura acordă o reducere de 25% și achitarea taxelor. Pentru comenzi mai mici de 5 ex. solicitantul își va achita taxele postale. Achitarea se efectuează la ridicare, livrare în limita stocului, prețuri valabile din data de 01.08.2008

Pentru comenzi mai mari de 20 exemplare rabatul se negociază. Urmare a majorărilor tipografice și a devalorizării repetate a leului, editura își rezervă dreptul să modifice prețurile fără o notificare în prealabil.

Minte sănătoasă în corp sănătos

1. Slăbim mâncând normal –Melissa Hall .....8,50 lei
2. Masaj, presopunctură, reflexoterapie – Dr. Charles Hartmann .....8,00 lei
3. Preparate fără foc – Florica Matei .....8,50 lei
4. Preparate lacto-vegetariene .....11,00 lei
5. Obezitatea între a fi și a nu fi – Barry Atkinson .....8,00 lei
6. Alimentația copilului mic .....9,00 lei
7. Diabetul și alimentația controlată – Jane Grant Tougas .....9,00 lei
8. Succesul copilului nostru –Anant Pai .....8,50 lei
9. Ghid pentru o viață lungă și sănătoasă .....9,00 lei
10. Fitness – Gimnastică pentru toți – Richard Jankin .....7,50 lei
11. Regimul disociat – dieta vedetelor –Anne Rice .....9,00 lei
12. Rețete culinare din cartofi .....8,50 lei
13. Preparate din pește (peștele și sănătatea) – Florentina Pavel .....8,50 lei
14. Rețete culinare pentru toate buzunarele – Florentina Pavel .....9,00 lei
15. Salatele – Florentina Pavel .....9,00 lei
16. Preparate la minut – Florentina Pavel .....8,00 lei
17. Prăjituri de casă – Florentina Pavel .....8,00 lei
18. Fructe în prăjituri – Florentina Pavel .....8,50 lei
19. Afrodiziace – Natural 100% - Florentina Pavel .....9,50 lei
20. Preparate din ciuperci – Florentina Pavel .....8,00 lei

colecția **Gospodăria de Milioane**, în România existând o anumită tradiție în privința creșterii iepurilor. După părerea unor crescători români cu experiență, creșterea iepurilor are șansele să devină o ocupație deosebit de profitabilă cât de curând, deoarece carnea de iepure este ferită până în acest moment de bolile care afectează celelalte animale a căror carne este consumată în mod curent (vaca, porcul). În plus, carnea de iepure este o carne ușoară, savuroasă și deosebită de celelalte feluri de carne pe care le consumăm în mod curent. Pe de altă parte, este vorba și de încurajarea publicului să cumpere carnea de iepure. România este o țară civilizată, aparținând unei civilizații europene căreia îi este specific și rafinamentul culinar. De ce să nu învățăm, să ne obișnuim, să profităm și noi de posibilitățile gastronomice deosebite pe care le oferă alte surse de carne, cum sunt și iepurii.

Pentru că s-au primit multe telefoane pe această temă, **Editura Alex-Alex 2001** dorește să facă următoarea precizare: titlul colecției, **Gospodăria de Milioane** se referă nu la milionari, ci la oamenii obișnuiți, care au dorință ca prin eforturi proprii și cu investiții relativ modeste să își asigure un necesar de consum pentru ei și familiile lor, aici intrând ciupercile, carnea de iepure, nutrie, struț, prepeliță, fazan, vinul și cidrul, ciupercile comestibile. În plus, în funcție de eforturi și de rezultate, gospodăria oricui poate să devină, la un moment dat, o **Gospodărie de Milioane**.

Editura Alex-Alex 2001

GENERALITĂȚI PRIVIND CREȘTEREA IEPURILOR DE CASĂ

Creșterea iepurilor de casă este o subramură relativ nouă a creșterii animalelor, asigurând carne dietetică de calitate superioară, piei frumoase, lână și alte produse suplimentare.

Pe plan mondial, ea s-a dezvoltat spectaculos în secolul al XIX-lea iar prin introducerea noilor tehnologii în secolul al XX-lea, creșterea iepurilor de casă s-a răspândit și în acele țări care nu aveau tradiție în creșterea iepurilor. Anterior celui de-al Doilea Război Mondial, în cele mai multe țări creșterea iepurilor de casă avea un caracter extensiv. După război, oamenii de știință și-au concentrat eforturile și asupra iepurilor. Astfel au fost rezolvate o serie de aspecte tehnice și tehnologice, în special cele legate de creșterea și hrănirea acestor animale, realizându-se și primele rații integrale de furaje granulate. Toate rezultatele au fost obținute ținându-se cont de

particularitățile biologice ale iepurilor – maturizarea timpurie, fertilitatea deosebită, perioada scurtă a sarcinii și viteza mare de creștere a tineretului, caracteristici care fac din iepuri o specie preferată pentru producția de carne. În condiții de creștere intensivă, în Italia, o iepuroaică are zece nașteri pe an iar în SUA, în condiții experimentale, s-au realizat unsprezece nașteri pe an. Femelele de iepure nasc câte 8 – 10 pui, câteodată chiar mai mulți, procentul de supraviețuire până la înțărcare fiind de 80 – 90%. Fertilitatea este un alt factor determinant, care face preferabilă creșterea iepurilor de carne.

Dintre toate mamiferele crescute de om ca surse de hrană, iepurii au cea mai bună rată de creștere. În cea de-a șasea zi de viață ei își dublează volumul de la naștere, la vârsta de o lună aceasta devine de 10 – 13 ori mai mare, iar la 60 de zile volumul iepurilor ajunge să fie de 27 – 28 de ori mai mare decât la naștere. La vârsta de 90 – 100 de zile, iepurii ating 2,3 – 2,5 kg greutate în viu.

Creșterea iepurilor de casă este foarte bine dezvoltată în Europa, unde se realizează, de altfel, 85% din producția mondială. Cei mai mari producători de carne de iepure sunt Rusia, Ucraina, Franța și Spania. Iepurii de casă sunt crescuți intensiv și în unele regiuni din Africa, America Centrală, Coreea și China. Dintre țările est-europene, cel mai mare producător este Ungaria unde există ferme de stat cu efective de 10.000 – 15.000 de femele. Producția anuală este de 40.000 – 42.000 tone de masă de tăiere, care se exportă, în special, în Italia sub formă de animale vii. În restul țărilor central europene, producția de iepuri de casă este concentrată în gospodării de mici dimensiuni, unde se cresc între 3 – 5 până la 50 de femele

de iepure, ca nucleu de bază.

Creșterea iepurilor de casă în America de Nord este dezvoltată diferit. În SUA ea este concentrată, în special, în statele de pe țărmul Oceanului Pacific. În Canada este slab dezvoltată, creșterea iepurilor fiind concentrată în provincia Quebec, o provincie de limbă franceză. În aceste două țări se preferă ca iepurii să fie sacrificați când ajung la 1,8 – 2 kg iar, fiind preparați în special sub forma unei delicioase specialități la grătar. În Mexic se extind producătorii particulari, iar numărul gospodăriilor cu 20 – 100 de femele de reproducție sau poate chiar mai mult, a crescut în ultimii ani. În această țară se produc anual peste 7.000 de tone de carne de iepure. În America de Sud, cei mai mari producători de carne de iepure sunt Brazilia și Uruguay. Fermele sunt în general de mari dimensiuni, cu nuclee formate din câteva mii de femele. În America, ca și în Europa, în fermele mari, animalele sunt crescute intensiv și se hrănesc cu rații integrale de furaje granulate. În fermele mici în schimb, hrana constă din furaje concentrate, uscate sau verzi, în funcție de anotimp.

În țările asiatice, creșterea iepurilor de casă este dezvoltată în special în Coreea, China și mai puțin în Japonia. În celelalte țări, ea lipsește aproape cu desăvârșire. În China, sunt crescuți aproape 20 de milioane de iepuri, în special pentru lână. Ei sunt sacrificați după a doua sau a treia năpârlire. O caracteristică importantă a creșterii iepurilor în China este reprezentată de creșterea pentru carne și lână. Din punct de vedere economic, carnea este un produs secundar iar lâna de angora este principal și reprezintă 60 – 70% din câștigurile obținute din creșterea iepurilor de casă.

În Africa, producția de carne de iepure este concentrată în special în Ghana și Egipt. Ambele țări produc câte 7 – 8 mii de tone de carne de iepure. Alte țări, precum Algerul și Sudanul produc anual câte 1.000 – 2.000 de tone de carne de iepure.

În ultimii ani, în țările din Europa de Răsărit au apărut firme a căror activitate constă în creșterea iepurilor pentru carne, pentru carne și piele sau numai pentru lână/blană, aceste firme fiind implicate și în comerțul cu aceste produse pentru piața internă și externă. La începutul anilor '90, prețul unei tone de carne de iepure era cotate pe piața internațională în jurul cifrei de 4.000 de dolari. Dintr-un iepure cu o greutate de 2,5 kg se obțin 1,5 kg de carne după sacrifice, ceea ce înseamnă un venit de aproximativ 5,5 dolari pe cap. Principalii importatori de carne de iepure din Europa sunt Italia, Germania, Franța și Elveția.

Pentru ca producătorul de iepuri de casă din țările Europei de Răsărit să poată considera că efectuează o activitate eficientă, trebuie ca prețul de vânzare să nu fie mai mic de 1,5 dolari pe kilogramul de carne în viu. Mai mult de jumătate din aceste venituri sunt cheltuite pentru furaje, medicamente, transport etc.

Activitatea de creștere a iepurilor de casă este relativ ușoară, putând constitui o îndeletnicire plăcută chiar, atât pentru copii, cât și pentru maturi. În același timp, prin pătrunderea pe piața externă sau prin mici injecții de capital creșterea iepurilor poate să constituie un domeniu atractiv pentru atragerea șomerilor.

Capitolul 1

SĂ FACEM CUNOȘTINȚĂ CU IEPURELE

1.1. Particularitățile biologice ale iepurilor de casă

Iepurele de casă a păstrat multe dintre particularitățile biologice ale rudei sale sălbatice. Asemeni acestuia, are o activitate mai intensă odată cu venirea nopții. Când are posibilitatea, chiar și iepurele de casă sapă adăposturi în pământ și acolo își stabilește culcușul. Iepurele este un animal deosebit de fertil și naște câte 7-8 pui, câteodată chiar mai mulți la o singură sarcină. Drept rezultat al domesticirii, iepurii de casă nu manifestă caracter sezonier în privința înmulțirii, însă în lunile de toamnă, în condițiile scăderii duratei zilei-lumină, se manifestă o reducere ușoară a activității sexuale. Acest fapt dă posibilitatea ca, anual, de la o singură femelă să se obțină

un număr 5-6 nașteri, însemnând în medie un număr de 35 – 48 de pui. Coeficientul ridicat de înmulțire la iepure este dat și de perioada scurtă de gestație, proprie acestei specii, de numai 30 – 32 de zile.

Femelele de iepure pot fi fecundate imediat după naștere, deoarece această specie combină în mod fericit sarcina și lactația. Această particularitate este exploatată pe scară largă în practică. Fecundarea în termen de zece zile de la naștere se practică în sistemul de creștere intensivă, fecundarea din cea de a zecea până în cea de a douăzecea zi pentru sistemul de creștere semi-intensiv iar după a douăzecea zi în sistemul de creștere extensivă a iepurilor.

Dezvoltarea embrionară a fătului decurge de asemenea foarte repede. În cea de a 13-a – 15-a zi, embrionii au mărimea unei nuci, în cea de-a 20-a – 22-a zi, ei sunt aproape formați în întregime și încep să capete caracterele morfologice (de formă și aspect) specifice speciei. Femelele de iepure nasc, cel mai adesea, în timpul nopții sau în primele ore ale dimineții. Durata nașterii este de 15 – 20 de minute. Puii se nasc cu o greutate de la 45 la 80 de grame, în funcție de rasa din care provin.

O altă caracteristică biologică importantă a iepurilor este maturizarea lor foarte rapidă. Puii se nasc goi și orbi. La sfârșitul primei zile de viață apar primele semne ale învelișului pilos inițial iar mai târziu firele țepose de păr ating o lungime de peste 1 mm. După cea de-a cincea zi de la fătare apare și începutul de blană, ale cărei fire ating o lungime de 5-6 mm. Formarea deplină a învelișului de blană se observă la împlinirea vârstei de o lună.

Puii capătă simțul văzului în ziua a 10-a sau a 12-a. La vârsta de 16 – 18 zile puii de iepure încep să iasă din culcuș

iar de la vârsta de 18 – 20 de zile încep să se hrănească cu furajul femelei-mamă. În cea de-a 28-a – 30-a zi după naștere, puii de iepure își măresc de 10 – 12 ori masa vie în comparație cu cea de la naștere. Intensitatea ridicată a creșterii la iepuri depinde însă într-o proporție foarte importantă și de calitățile hrănitore ale laptelui. La iepuri, laptele conține 15% albumină, 10 – 20% grăsimi, 2,2% substanțe minerale și în jur de 2% glucide. În cazul unei alimentații și creșteri riguroase, iepurii ajung la 2,5 – 2,8 kg masă vie la vârsta de 110 – 120 de zile de la naștere iar în cazul creșterii extensive această greutate se obține la vârsta de 5 – 6 luni. Cheltuielile pentru furaj, pentru un spor de greutate de un kilogram încep să crească vizibil odată cu înaintarea în vârstă. De aceea, este mai avantajos din punct de vedere economic ca sacrificarea iepurilor să se facă la o vârstă mai fragedă.

Maturizarea sexuală a iepurilor din rasele cu maturizare rapidă are loc în jurul vârstei de de 3 – 3,5 luni iar la cei cu o creștere rapidă spre medie sau cu o maturizare mai târzie, la vârsta de 4,5 – 6,5 luni. Maturizarea economică, respectiv timpul în care ajung la vârsta de înmulțire este cu 1 – 1,5 luni mai lungă în cazul speciilor cu maturizare mai lentă, comparativ cu datele menționate mai sus. La această vârstă este necesar ca animalele să ajungă la o masă vie de peste 80% din standardul rasei respective. Iepurii încetează să mai crească după vârsta de 8 – 10 luni. Durata naturală de viață este de 7 – 10 ani iar în unele cazuri rare, poate ajunge chiar la 12 ani. Practic, iepurii se folosesc pentru reproducție până la vârsta de trei ani, vârstă după care fertilitatea lor se reduce vizibil.